

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

מועד קטן - כ"ו

1. על אלו מקרעין ואסור לאחות לעולם, ומנין שחייבים לקרוע עליהם?

- א. על אביו ואמו ורבו שלימדו תורה - דכתיב: 'אבי אביו זה אביו ואמו... רכב ישראל ופרשיו' זה רבו שלימדו תורה. שמועיל לישראל בתפילתו יותר ממרכבות ופרשים. - ויקרעם לשנים' מלמד שקרועים ועומדים לעולם. ואע"פ שאליהו חי, כיון שלא ראהו אלישע עוד, לגביו נחשב מת.
- ב. על מות נשיא ועל אב בית דין, ושמועות רעות - דכתיב: 'על שאול [נשיא] ועל יהונתן בנו [אב"ד] על עם ה' ועל בית ישראל [שמועות רעות]'. ודווקא שמועות באסון רוב הציבור, וכהמעשה עם שאול. וכשאינם רוב, מצינו שסיפרו לשמואל שהרג שבור מלכא 12,000 יהודים ולא קרע. שבור מלכא - אמר לשמואל, מעולם לא הרגתי יהודי, וכוונתו בחינם, שבמעשה ההוא, הם הביאו על עצמם במרידתם במלך.
- ג. על 'ברכת' השם - דכתיב: "ויבא... אל חזקיהו קרועי בגדים" לאחר ששמעו גידוף מרבשקה. המקור שלא מתאחין לעולם ג"ש קריעה קריעה. עוד למדנו: אף השומע גידוף מפי השומע הראשון חייב לקרוע, והעדים אינם חייבים לקרוע שכבר קרעו בשעה ששמעו. והראיה, דכתיב: 'ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו והם לא קרעו'.
- ד. על ספר תורה שנשרף, - מהמעשה, שאמרו ליהויקים: כתב ירמיה קינות על פורענות שתבא. אמר על כל הפסוקים, שאינם נוגעים למלכות. עד 'היו צריה לראש', אמר, מי אמר כך, השיבו, כי ה' הוגה, מיד קדר האזכרות ושרפן באש. וכתביב: 'ולא קרעו בגדיהם' משמע שהיו צריכים לקרוע. עוד למדנו: הרואה ס"ת שנקרע חייב לקרוע שתי קריעות, אחד על הגויל ואחד על הכתב - 'את המגילה ואת הדברים'. מעשה: ר' אבא הוצרך להפנות, חלץ תפיליו והניחן על כר. באה בת יענה לבולעם. אמר, אם הייתה בולעת, הייתי מתחייב שתי קריעות. אמר לו ר' הונא ב"ר חייא, שאמרו בשם שמואל, שחייבים לקרוע רק כשנאבדו בכת. וכמעשה שהיה אצל יהויקים.
- ה. ערי יהודה - דכתיב: 'ויבואו אנשים משכם וכו' וקרועי בגדים... מנחה ולבונה להביא בית ה' - הביאו קורבנות ולא ידעו שנחרב הבית וקרעו בראותם חורבות ערי יהודה. עוד למדנו פסוקים שאומר הרואה ערי יהודה בחורבן, ירושלים ובית המקדש... עוד למדנו: קורע אדם על המקדש ומוסיף קרע על חורבות ירושלים. ומדובר כשפגע תחילה במקדש. אמנם אם פגע תחילה בירושלים צריך לקרוע פעמיים. וכל הקרעים הנ"ל מותר לשולל, למוללן [קיפול וחיבור] ללוקטן, לעשותן כמין סולמות אבל לא לאחותן איחוי אלכסנדרי שהוא מעולה. וכן הקורע על מת בבגד קרוע מתוך השלל, המלל, הלקט, הסולמות לא יצא. מתוך האיחוי יצא, ובאיחוי אלכסנדרי . עוד למדנו: קרע קריעה ורוצה לאחותו ובאופן שמקום הצואר יהיה למטה, והשלם למעלה. האם רשאי לת"ק: רשאי. ורשב"א: אוסר אפילו לאחר שהפכו. וכשם לקורע אסור לאחותו, כך הקונה ממנו אסור לאחותו לפיכך המוכר צריך להודיע ללוקח.

2. כמה שיעור הקריעה בבגד בקריעה ראשונה, וכמה בקריעה נוספת כאשר נתחייב לקרוע שוב?

ר"מ: ההתחלה - טפח, והתוספת - ג אצבעות. ר' יהודה: ההתחלה - ג' אצ' והתוספת - כל שהוא. ר' יוסי: התחלה - טפח, והתוספת - כ"ש והלכה כמותו

3. כשאמרו לאדם על פטירת קרובו ולאחמ"כ על פטירת קרוב נוסף כיצד נוהג?

מת אביו וקרע, מת בנו והוסיף התוספת מתאחה, והעליון אינו מתאחה. מת בנו וקרע, מת אביו והוסיף, רק העליון מתאחה. אמרו לו בבת אחת על אביו, אמו, אחיו, אחותו קורע אחד לכולן. ולר' יהודה ב"ג, על אביו ואמו קורע קרע נפרד משאר הקרובים, ואין ראוי שהקריעה עליהם תהיה בתוספת. ואמר שמואל שהלכה כר' יהודה ב"ג. ואע"פ שהלכה כדברי המיקל באבל, קריעה היא ענין אחר.

4. עד היכן ימשיך לקרוע בבגד, בשמיעת פטירת קרובים נוספים?

עד טבורו ויש אומרים עד ליבו. ולת"ק: הגיע לטבורו ושמע עוד, מרחיק ג' אצבעות בשפת הבגד העליונה ומתחיל שוב, אח"כ מהצד האחורי, אח"כ והפכו מלמטה. והקורע מלמטה ומהצדדין לא יצא. אלא שכהן גדול פורס מלמטה.

5. כשבתוך האבילות נודע לו על קרוב נוסף. האם קורע?

נחלקו: חד אמר: שמע בשבעה, קורע חדש, לאחר שבעה רשאי להוסיף. חד אמר: שמע בשלושים קורע, לאחר שלושים מוסיף. משום כבוד אשה מותר לה לשלול קרע בשבעה. ולהוסיף על הקרע אף היא אינה יכולה. משום כבוד אביו ואמו אינו מאחה אבל מן הדין יכול. ולכן אין לאסור עליו להוסיף על הקרע. להלן הלכות אבילות נספוח: היוצא בבגד שכבר היה קרוע, שיחשבו שקרע עתה, ה"ז גזל המתים והחיים. רשב"ג: חלוק שאול - קורעו ומאחו, מחזיר לו ומשלם הנזק. ודווקא אם הודיעו שהולך לבקר אביו החולה. שאם לא כן, לא יגע בו. חולה שמת לו מת, אין מודיעים לו שמת תטרף דעתו ומשתקין המקוננות. מקרעין לקטן מפני עגמת נפש. קורע על חמיו וחמותו מפני כבוד אשתו. אבל, לא יחזיק תינוק, מפני שמביאו לשחוק ונמצא מתנגה על הבריות. ההולך לבית האבל אם מקורב לאבל יאכל במיטה כפוייה ואם לא במיטה זקופה.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)